ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 6ης Απριλίου 2006 *

Στην υπόθεση C-274/04,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, την οποία υπέβαλε το Finanzgericht Hamburg (Γερμανία), με απόφαση της 16 Ιουνίου 2004, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 28 Ιουνίου 2004, στο πλαίσιο της δίκης

ED & F Man Sugar Ltd

κατά

Hauptzollamt Hamburg-Jonas,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann, πρόεδρο τμήματος, K. Schiemann, N. Colneric, E. Juhász (εισηγητή) και E. Levits, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενικός εισαγγελέας: P. Léger
γραμματέας: K. Sztranc, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 16ης Ιουνίου 2005,

έχοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η ED & F Man Sugar Ltd, εκπροσωπούμενη από τους H.-J. Prieß και M. Niestedt, Rechtsanwälte,

— το Hauptzollamt Hamburg-Jonas, εκπροσωπούμενο από τον G. Seber,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον G. Braun,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 29ης Σεπτεμβρίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 11, παράγραφοι 1 και 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3665/87 της Επιτροπής, της 27ης

Νοεμβρίου 1987, για κοινές λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος των επιστροφών κατά την εξαγωγή για τα γεωργικά προϊόντα (ΕΕ L 331, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2945/94 της Επιτροπής, της 2ας Δεκεμβρίου 1994 (ΕΕ L 310, σ. 57, στο εξής: κανονισμός 3665/87).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της εταιρίας ED & F Man Sugar Ltd (στο εξής: ED & F Man Sugar) και του Hauptzollamt Hamburg-Jonas (στο εξής: Haupzollamt) σχετικά με την επιβολή εκ μέρους του τελευταίου στην εν λόγω εταιρία της κυρώσεως που προβλέπει το άρθρο 11, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α΄, του κανονισμού 3665/87 κατόπιν αποφάσεων περί αναζητήσεως της επιστροφής που χορηγήθηκε, οι οποίες ελήφθησαν σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση

3 Η πρώτη έως και τρίτη και πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2945/94 έχουν ως εξής:

«[Εκτιμώντας] ότι η ισχύουσα κοινοτική [νομοθεσία] προβλέπει τη χορήγηση επιστροφών κατά την εξαγωγή βάσει μόνο αντικειμενικών κριτηρίων, ιδίως όσον αφορά την ποσότητα, το είδος και τα χαρακτηριστικά του εξαγόμενου προϊόντος καθώς επίσης και τον γεωγραφικό προορισμό του· ότι, βάσει της κτηθείσας εμπειρίας, πρέπει να ενισχυθεί η καταπολέμηση των παρατυπιών και, ιδίως, της απάτης που επιβαρύνουν τον κοινοτικό προϋπολογισμό· ότι, για τον σκοπό αυτό, πρέπει να προβλεφθεί η ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών καθώς επίσης και η επιβολή κυρώσεων με τέτοιο τρόπο που να παρακινεί τους εξαγωγείς να τηρούν σε μεγαλύτερο βαθμό την κοινοτική νομοθεσία·

ότι, για να διασφαλιστεί η ορθή λειτουργία του συστήματος των επιστροφών κατά την εξαγωγή, θα πρέπει να επιβάλλονται κυρώσεις ανεξάρτητα από το υποκειμενικό στοιχείο του λάθους· ότι πρέπει, εντούτοις, να αρθεί η επιβολή κυρώσεων σε ορισμένες περιπτώσεις προδήλων λαθών που αναγνωρίζονται από την αρμόδια αρχή και να προβλεφθούν αυστηρότερες κυρώσεις σε περιπτώσεις ενεργειών εκ προθέσεως·

ότι, εάν ένας εξαγωγέας έχει δώσει εσφαλμένα στοιχεία, τα εν λόγω εσφαλμένα στοιχεία θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε αχρεωστήτως καταβληθείσες επιστροφές εάν το λάθος δεν αποκαλυφθεί· ότι, στην περίπτωση που το λάθος αποκαλυφθεί, επιβάλλεται ως κύρωση στον εξαγωγέα η καταβολή ποσού αναλόγου του ποσού που θα είχε αχρεωστήτως εισπράξει αν δεν είχε αποκαλυφθεί το λάθος· [...]

[...]

ότι η κτηθείσα πείρα και οι παρατυπίες και, ιδίως, οι απάτες που έχουν ήδη διαπιστωθεί στο πλαίσιο αυτό δείχνουν ότι το εν λόγω μέτρο είναι αναγκαίο, δεν είναι υπερβολικά αυστηρό, είναι αρκούντως αποτρεπτικό και πρέπει να εφαρμόζεται ομοιόμορφα σε όλα τα κράτη μέλη».

4 Το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 5, του κανονισμού 3665/87 ορίζει τα εξής:

«1. Ως ημέρα της εξαγωγής νοείται η ημερομηνία κατά την οποία πραγματοποιείται η αποδοχή από την τελωνειακή υπηρεσία της διασάφησης εξαγωγής, στην οποία αναφέρεται ότι θα ζητηθεί επιστροφή.

[...]

5. Το έγγραφο που χρησιμοποιείται κατά την εξαγωγή για τη χορήγηση επιστροφής πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία για τον υπολογισμό του ποσού της επιστροφής και ιδίως:

α) την ονομασία των προϊόντων σύμφωνα με την ονοματολογία που χρησιμοποιείται για τις επιστροφές·

β) την καθαρή μάζα αυτών των προϊόντων ή, κατά περίπτωση, την ποσότητα εκφρασμένη στη μονάδα μετρήσεως που πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό της επιστροφής·

γ) εφόσον αυτό χρειασθεί, για τον υπολογισμό της επιστροφής, τη σύνθεση των εν λόγω προϊόντων ή μια αναφορά σ' αυτή τη σύνθεση.

Στην περίπτωση που το έγγραφο που αναφέρεται στην παρούσα παράγραφο είναι η διασάφηση εξαγωγής, αυτή πρέπει επίσης να περιλαμβάνει τις εν λόγω ενδείξεις καθώς και τη μνεία κώδικας επιστροφής.»

5 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του ίδιου κανονισμού 3665/87 ορίζει:

«Η καταβολή της διαφοροποιημένης ή μη διαφοροποιημένης επιστροφής εξαρτάται όχι μόνο από το αν το προϊόν έχει εγκαταλείψει το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, αλλά επίσης, εκτός αν έχει χαθεί κατά τη μεταφορά λόγω ανωτέρας

βίας, από το αν έχει εισαχθεί σε τρίτη χώρα και, κατά περίπτωση, σε δεδομένη τρίτη χώρα μέσα στους δώδεκα μήνες που έπονται της ημερομηνίας αποδοχής της διασάφησης εξαγωγής:

α) όταν υπάρχουν σοβαρές αμφιβολίες ως προς τον πραγματικό προορισμό του προϊόντος

ή

β) όταν υπάρχει πιθανότητα να επανεισαχθεί το προϊόν στην Κοινότητα λόγω της διαφοράς μεταξύ του ποσού της επιστροφής που εφαρμόζεται στο εξαγόμενο προϊόν και του ποσού των δασμών κατά την εισαγωγή που εφαρμόζονται σε ταυτόσημο προϊόν την ημερομηνία αποδοχής της διασάφησης εξαγωγής.»

6 Το άρθρο 11, παράγραφος 1, πρώτο έως τέταρτο εδάφιο, και η πρώτη περίοδος του πέμπτου εδαφίου, καθώς και η παράγραφος 3 του κανονισμού 3665/87 έχουν ως εξής:

«1. Όταν διαπιστωθεί ότι, για τη χορήγηση επιστροφής κατά την εξαγωγή, ένας εξαγωγέας έχει ζητήσει επιστροφή μεγαλύτερη από την οφειλόμενη, η οφειλόμενη επιστροφή για τις σχετικές εξαγωγές θα αντιστοιχεί στην επιστροφή που εφαρμόζεται για το προϊόν που εξήχθη πράγματι, μειωμένη κατά ποσό που αντιστοιχεί:

α) στο ήμισυ της διαφοράς μεταξύ της ζητηθείσας επιστροφής και της επιστροφής που εφαρμόζεται στο πραγματικώς εξαχθέν προϊόν

β) στο διπλάσιο της διαφοράς μεταξύ της ζητηθείσας επιστροφής και της επιστροφής που εφαρμόζεται, εφόσον ο εξαγωγέας παρέσχε εκ προθέσεως ψευδή στοιχεία.

Ως ζητηθείσα επιστροφή θεωρείται το ποσό που υπολογίζεται συναρτήσει των στοιχείων που παρέχονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 3 ή του άρθρου 25, παράγραφος 2. Όταν το ποσό της επιστροφής ποικίλλει ανάλογα με τον προορισμό το διαφοροποιημένο μέρος της επιστροφής υπολογίζεται βάσει των στοιχείων που παρέχονται σε εφαρμογή του άρθρου 47.

Οι κυρώσεις που αναφέρονται στο στοιχείο α΄ δεν εφαρμόζονται:

— στην περίπτωση ανωτέρας βίας,

— σε εξαιρετικές περιπτώσεις που χαρακτηρίζονται από καταστάσεις τις οποίες δεν δύναται να ελέγξει ο εξαγωγέας, οι οποίες προκύπτουν μετά την αποδοχή από τις αρμόδιες αρχές της δήλωσης εξαγωγής ή της δήλωσης πληρωμής, και υπό τον όρο ότι ο εξαγωγέας, αμέσως αφού λάβει γνώση των εν λόγω καταστάσεων και εντός της προθεσμίας που αναφέρεται στο άρθρο 47, παράγραφος 2, θα ενημερώσει τις αρμόδιες αρχές, εκτός και αν οι αρμόδιες αρχές έχουν ήδη πεισθεί ότι η αιτούμενη επιστροφή ήταν λανθασμένη,

— σε περιπτώσεις προδήλου λάθους ως προς την αιτούμενη επιστροφή, το οποίο αναγνωρίζεται από την αρμόδια αρχή,

— σε περιπτώσεις όπου η αίτηση για επιστροφή είναι σύμφωνη με τον κανονισμό (ΕΚ) 1222/94 της Επιτροπής [...], και ιδίως το άρθρο 3, παράγραφος 2, και έχει υπολογισθεί βάσει του μέσου όρου των ποσοτήτων που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια μιας ορισμένης περιόδου,

— σε περίπτωση προσαρμογής του βάρους, εφόσον η διαφορά βάρους οφείλεται σε διαφορετική μέθοδο ζύγισης.

Εφόσον από τη μείωση που αναφέρεται στα στοιχεία α΄ ή β΄ προκύψει αρνητικό ποσό, ο εξαγωγέας καταβάλλει το εν λόγω αρνητικό ποσό.

Εφόσον οι αρμόδιες αρχές αποδείξουν ότι η αιτούμενη επιστροφή δεν ήταν σωστή και η εξαγωγή δεν έχει πραγματοποιηθεί και κατά συνέπεια δεν είναι δυνατή η μείωση της επιστροφής, ο εξαγωγέας καταβάλλει το ποσό που αντιστοιχεί στις κυρώσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α΄ και β΄. [...]

[...]

3. Με την επιφύλαξη της υποχρέωσης πληρωμών αρνητικών ποσών, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 1, τέταρτο εδάφιο, σε περίπτωση αχρεωστήτως καταβληθείσας επιστροφής, ο δικαιούχος υποχρεούται να αποδώσει τα αχρεωστήτως εισπραχθέντα ποσά –στα οποία περιλαμβάνεται η κύρωση που προβλέπεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 πρώτο εδάφιο– τα οποία προσαυξάνονται με τόκους που υπολογίζονται ανάλογα με το χρονικό διάστημα μεταξύ της καταβολής και της απόδοσης του ποσού. [...]

[...]»

Η εθνική κανονιστική ρύθμιση

7 Το άρθρο 48 του νόμου περί της διοικητικής διαδικασίας (Verwaltungsverfahrensgesetz), της 25ης Μαΐου 1976 (BGBl. 1976 I, σ. 1253), ορίζει:

«Ανάκληση παράνομης διοικητικής πράξεως

«Ακόμη και αφού καταστεί απρόσβλητη, μια παράνομη διοικητική πράξη μπορεί να ανακληθεί για το μέλλον ή αναδρομικώς, εξ ολοκλήρου ή μερικώς. Μια διοικητική πράξη, συστατική ή αναγνωριστική δικαιώματος ή πλεονεκτήματος νομικής φύσεως (διοικητική πράξη γενεσιουργός δικαιωμάτων), μπορεί να ανακληθεί μόνον υπό την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 2 έως 4.

[...]»

8 Το άρθρο 51 του εν λόγω νόμου έχει ως εξής:

«Αναθεώρηση της διαδικασίας

Οι αρχές πρέπει κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου να αποφασίσουν για την εξαφάνιση ή τροποποίηση μιας απρόσβλητης διοικητικής πράξεως αν

1. η πραγματική ή νομική κατάσταση στην οποία βασίζεται η διοικητική πράξη τροποποιήθηκε εκ των υστέρων υπέρ του ενδιαφερομένου·

2. υπάρχουν νέα αποδεικτικά μέσα τα οποία θα οδηγούσαν σε ευνοϊκότερη για τον ενδιαφερόμενο απόφαση·

3. συντρέχουν λόγοι αναψηλαφήσεως σύμφωνα με το άρθρο 580 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

[...]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

9 Τον Φεβρουάριο του 1998, η ED & F Man Sugar υπέβαλε στο αρμόδιο τελωνείο τέσσερις διασαφήσεις εξαγωγής σχετικά με αποστολή προς την Πολωνία 100 τόνων λευκής ζάχαρης για τους οποίους είχε ζητήσει τη χορήγηση επιστροφών κατά την εξαγωγή. Με τέσσερις αποφάσεις της 6ης Απριλίου 1998, το Hauptzollamt της χορήγησε τις αιτηθείσες επιστροφές.

10 Αφού οι έρευνες που διενήργησε το Zollkriminalamt Köln (τελωνειακή αστυνομία της Κολωνίας) απεκάλυψαν στοιχεία από τα οποία προέκυπτε ότι η λευκή ζάχαρη που επρόκειτο να εξαχθεί προς την Πολωνία, τη Δημοκρατία της Τσεχίας και την Ελβετία δεν έφθασε στα τρίτα κράτη προορισμού, το Hauptzollamt, στο πλαίσιο εξετάσεως των εγγράφων που υπέβαλε η ED & F Man Sugar και τα οποία πιστοποιούσαν την άφιξη των εμπορευμάτων, διαπίστωσε ότι τα σχετικά με τη μνημονευθείσα στην προηγούμενη σκέψη εμπορική πράξη έγγραφα δεν αποδείκνυαν τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων που είχαν εξαχθεί στην Πολωνία, αλλά αποκλειστικά την υπαγωγή τους υπό καθεστώς τελειοποιήσεως. Η D & F Man Sugar ανέφερε ότι δεν ήταν σε θέση να προσκομίσει συμπληρωματικά πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με την τύχη της αποστολής αυτής προβάλλοντας ότι δεν μπορούσε να λάβει τις πληροφορίες αυτές από τον αντισυμβαλλόμενό της. Με τέσσερις διορθωτικές αποφάσεις της 17ης Απριλίου 2000, το Hauptzollamt ζήτησε, βάσει του άρθρου 11, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 3665/87, σε συνδυασμό με το άρθρο 5, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α΄ του εν λόγω κανονισμού, την απόδοση των επιστροφών που είχαν καταβληθεί στην

ED & F Man Sugar (στο εξής: αποφάσεις περί αναζητήσεως των επιστροφών), η οποία απέδωσε το απαιτούμενο ποσό χωρίς να ασκήσει προσφυγή κατά των αποφάσεων αυτών.

11 Στη συνέχεια, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 11, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α΄, του κανονισμού 3665/87, το Hauptzollamt, με τέσσερις αποφάσεις της 5ης Ιουνίου 2000 (στο εξής: αποφάσεις περί επιβολής κυρώσεως), επέβαλε ισάριθμες κυρώσεις κατά της ED & F Man Sugar. Έκρινε ότι λόγω του οριστικού χαρακτήρα των αποφάσεων περί αναζητήσεως, δεν αμφισβητείται ότι η επιχείρηση αυτή ζήτησε μεγαλύτερη από την οφειλόμενη επιστροφή.

12 Μετά την απόρριψη εκ μέρους του Hauptzollamt της διοικητικής ενστάσεως που υπέβαλε η ED & F Man Sugar κατά των εν λόγω αποφάσεων περί επιβολής κυρώσεως, η τελευταία άσκησε προσφυγή ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, προβάλλοντας ότι το Haupzollamt δεν είχε το δικαίωμα να της επιβάλει κύρωση δεδομένου ότι δεν μπορούσε να απαιτήσει την απόδοση της επιστροφής κατά την εξαγωγή. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο, με την απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 2000, C-110/99, Emsland-Stärke (Συλλογή 2000, σ. I-11569), έκρινε ότι, κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 3665/87, η απόδειξη ότι το εμπόρευμα διατέθηκε προς κατανάλωση στην τρίτη χώρα προορισμού μπορεί να απαιτείται μόνον πριν από την πληρωμή της επιστροφής κατά την εξαγωγή. Υπό τις συνθήκες αυτές, το αιτούν δικαστήριο έκρινε ότι η διαφορά της οποίας επιλαμβάνεται επιβάλλει την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, ειδικότερα του άρθρου 11, παράγραφοι 1 και 3 του κανονισμού 3665/87.

13 Έτσι, το Finanzgericht Hamburg αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Δικαιούνται οι εθνικές αρχές και τα εθνικά δικαστήρια, στο πλαίσιο διαδικασίας προσφυγής κατά αποφάσεως περί επιβολής κυρώσεως που βασίζεται στο

άρθρο 11, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 3665/87, να εξετάσουν αν ο εξαγωγέας ζήτησε επιστροφή μεγαλύτερη από την οφειλόμενη, όταν η απόφαση περί επιστροφής κατά το άρθρο 11, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του ίδιου κανονισμού κατέστη απρόσβλητη πριν από την έκδοση της αποφάσεως περί επιβολής κυρώσεως;

2) Σε περίπτωση που δοθεί αρνητική απάντηση στο προηγούμενο ερώτημα: Επιτρέπεται να εξετασθεί στο πλαίσιο προσφυγής κατά αποφάσεως περί επιβολής κυρώσεως σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 3665/87, υπό τις αναφερόμενες στην παρούσα διάταξη περιστάσεις, αν ο εξαγωγέας ζήτησε μεγαλύτερη από την οφειλομένη σ' αυτόν επιστροφή κατά την εξαγωγή, για να ληφθεί υπόψη μια εν τω μεταξύ δοθείσα ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου;»

Επί του πρώτου ερωτήματος

14 Όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 41 των προτάσεών του, αντίθετα προς την απόφαση περί ανακτήσεως των επιστροφών η οποία αποβλέπει απλώς στην αφαίρεση του αδικαιολογήτως αποκτηθέντος οικονομικού πλεονεκτήματος, η απόφαση περί επιβολής κυρώσεως μεταφράζεται σε σημαντική μείωση του ύψους της οφειλόμενης επιστροφής και, ενδεχομένως, όταν η μείωση αυτή καταλήγει σε αρνητικό ποσό, στην πληρωμή χρηματικής ποινής.

15 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως κρίνει ότι μια κύρωση, έστω και αν δεν έχει ποινικό χαρακτήρα, μπορεί να επιβληθεί μόνον αν στηρίζεται σε σαφή και μη διφορούμενη νομική βάση (αποφάσεις της 25ης Σεπτεμβρίου 1984, 117/83, Könecke, Συλλογή 1984, σ. 3291, σκέψη 11· Emsland-Stärke, προπαρατεθείσα, σκέψη 56, και της 11ης Ιουλίου 2002, C-210/00, Käserei Champignon Hofmeister, Συλλογή 2002, σ. I-6453, σκέψη 52).

16 Το άρθρο 11, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 3665/87 προβλέπει την επιβολή κυρώσεως όταν διαπιστωθεί ότι, για τη χορήγηση επιστροφής κατά την εξαγωγή, ο εξαγωγέας έχει ζητήσει επιστροφή μεγαλύτερη από την οφειλόμενη.

17 Από τη διάταξη αυτή δεν προκύπτει ότι η εν λόγω προϋπόθεση, αναγκαία για την εφαρμογή της αποφάσεως περί επιβολής κυρώσεως, μπορεί να θεωρηθεί αποδειχθείσα από την ύπαρξη απλώς αποφάσεως περί αναζητήσεως των επιστροφών που εκδόθηκε βάσει του άρθρου 11, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 3665/87 ή μπορεί να συναχθεί από το γεγονός και μόνον ότι ο επιχειρηματίας δεν αμφισβήτησε αυτή την απόφαση περί αναζητήσεως των επιστροφών.

18 Οι αρχές της νομιμότητας και της ασφαλείας δικαίου επιβάλλουν όπως, στο πλαίσιο ελέγχου της νομιμότητας μιας αποφάσεως περί επιβολής κυρώσεως που εκδίδεται βάσει του άρθρου 11, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 3665/87, οι εθνικές αρχές και τα εθνικά δικαστήρια είναι σε θέση να εξετάζουν αν ο εξαγωγέας ζήτησε όντως επιστροφή μεγαλύτερη από την οφειλόμενη, κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι η προγενέστερη απόφαση περί αναζητήσεως των επιστροφών η οποία εκδόθηκε βάσει του άρθρου 11, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού κατέστη απρόσβλητη.

19 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 11, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 3665/87 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας προσφυγής κατ' αποφάσεως περί επιβολής κυρώσεως που βασίζεται στη διάταξη αυτή, οι εθνικές αρχές και τα εθνικά δικαστήρια δικαιούνται να εξετάζουν αν ο εξαγωγέας ζήτησε μεγαλύτερη επιστροφή από την οφειλόμενη κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως, παρά το γεγονός ότι η απόφαση περί αναζητήσεως των επιστροφών που προβλέπει η παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω άρθρου κατέστη απρόσβλητη πριν από την έκδοση της αποφάσεως περί επιβολής κυρώσεως.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

20 Λαμβάνοντας υπόψη την απάντηση του Δικαστηρίου στο πρώτο ερώτημα, η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα παρέλκει.

Επί των δικαστικών εξόδων

21 Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει, ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης, τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 11, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3665/87 της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 1987, για κοινές λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος των επιστροφών κατά την εξαγωγή για τα γεωργικά προϊόντα, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2945/94 της Επιτροπής, της 2ας Δεκεμβρίου 1994, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας προσφυγής κατ' αποφάσεως περί επιβολής κυρώσεως που βασίζεται στη διάταξη αυτή, οι εθνικές αρχές και τα εθνικά δικαστήρια δικαιούνται να εξετάζουν αν ο εξαγωγέας ζήτησε μεγαλύτερη επιστροφή από την οφειλόμενη κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως, παρά το γεγονός ότι η απόφαση περί αναζητήσεως των επιστροφών που προβλέπει η παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω άρθρου κατέστη απρόσβλητη πριν από την έκδοση της αποφάσεως περί επιβολής κυρώσεως.

(υπογραφές)